

האוטומטים הישנים כבר לא עובדים - שינויים בתפיסת התפקיד ובהיות המקצועית של מורים המלמדים בכיתות 1:1 של תלמידים עם נידים אישיים
א. דורון, א. ספקטור-לוי
 בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן, ישראל

שילובם של מחשבים נידים אישיים לתלמידים ביחס של 1:1 בהוראה ובלמידה, שהחל באיטיות בתחילת שנות התשעים באוסטרליה (Stager, 1998) מתרחב. פרויקטים לשילוב מחשבים נידים בהוראה-למידה במחוזות שלמים ארה"ב (Bonifaz & Zucker, 2004) מספקים מידע על אופני השילוב וההתפתחות המקצועית של המורים. בישראל קיימות יוזמות לשילוב מחשבים נידים לתלמידים בבתי ספר (רביב, ספקטור-לוי וחובריהן, 2007).

מטרת המחקר - לבחון כיצד משתנה תפיסת התפקיד וההיות המקצועית של המורים המלמדים בסביבות 1:1 בהנחה, שסביבות אלו מזמנות שינוי משמעותי בתפקידי המורה ובדרכי הוראתו. הידע התיאורטי עליו נשען המחקר מתייחס להיבטים שונים הקשורים לתפיסת התפקיד וההיות המקצועית של המורים (Cooper & Olson, 1996; Tricle, 1999; Knowles, 1992; Beijaard, Varloop & Vermunt 2000; Rodges & Scott 2008; Fullan, 1991; 2003; שמיר, 2001), למודלים תיאורטיים העוסקים באימוץ טכנולוגיות והטמעת פדגוגיות חדשניות במערכת החינוך ולהוראה-למידה (Hall & Hord, 2001; James, Lamb, Householder & Bailey, 2000; Mioduser, Nachmias, Tubin, & Forkosh-Baruch, 2003) ולתיאוריות העוסקות בפדגוגיות חדשניות בכיתות 1:1 (גזית, 2009; Kozma 2003).

Henriquez & Riconscente, 1998; Donovan; Hartley & Strudler, 2007; Rockman, 2000; Sandholtz, Ringstaff, & Dwyer, 1997).

המחקר, שנערך במתודולוגיה איכותנית וכלל ראיונות עומק במספר נקודות זמן לאורך שלוש שנים עקב מקרוב אחרי תהליכי ההתפתחות המקצועית של 10 מורים המלמדים בשתי חטיבות ביניים בכיתות 1:1 לאורך שלוש שנים. במאמר נתמקד בתיאור הממצאים שעלו ממעקב אחרי שתי מורות כמייצגות את הדילמות והקשיים עם התמודדו משתתפי המחקר ובתיאור

השינויים בתפיסת התפקיד ובהיות המקצועית שחלו בקרב המורות בעקבות השינוי שחל בסביבת ההוראה ונתייחס למשמעויות של תהליכי ההתפתחות המקצועית שעברו על המורות ולשינוי בפרדיגמות ההוראה.

מסקנות המחקר בעלות חשיבות למורים, למנהלים, למורי מורים ולקובעי מדיניות בבואם לשלב חדשנות טכנולוגית אינטנסיבית כדוגמת מחשבים נידים במודל 1:1 בכיתה. לאור מספרן העולה של הכיתות בארץ בהן מתקיימת הוראה ולמידה בסביבות 1:1, מומלץ ליישם את הממצאים ולקיים הכשרה להוראה בכיתות אלה כמו גם תמיכה אינטנסיבית, פדגוגית וטכנית, עבור המורים ולאורך זמן.

ביבליוגרפיה:

- גזית מ. (2009). מאפייני ההוראה בסביבת קמפוס לימודי וירטואלי וכיתות מצוידות במחשבים נידים אישיים בהבט של אסטרטגיות הוראה, אינטראקציה מורה-תלמיד ושילובו של החזון הבית ספרי. בר אילן, ר"ג.
 ניר-גל ע., גלברט, ר. ואורן, ר. (2003). תפיסת תפקיד המורה בסביבה הלימודית הוירטואלית – דוח מחקר. ת"א: מכון מופ"ת.
 שמיר ת. (2001). מאפייני השימוש באינטרנט בקרב מורים. עבודת גמר לקראת תואר מוסמך למדעי הרוח. ת"א: אוניברסיטת תל אביב ביה"ס לחינוך.
 רביב ד., ספקטור-לוי, א. וחובריהן (2007). חדשנות חינוכית בפעולה: מחשב ניד כחלק משגרת ההוראה והלמידה בבית הספר. הרצאה בכנס מו"ח 2007. ת"א. אוחר בספטמבר 2010 מאתר מס"ע

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=1428>

Beijaard, D., Verloop, N. & Vermunt, J. D. (2000). Teachers' perceptions of professional identity: An exploratory study from a personal knowledge perspective. *Teaching and Teacher Education*, 16, 749-764.

- Bonifaz, A. & Zucker, A. (2004). *Lesson learned about providing laptops for all students*. Retrieved May, 2010 from <http://www.neirtec.org/laptop/LaptopLessonsRprt.pdf>
- Cooper, K. & Olson, M.R. (1996). The multiple I's' of teacher identity. In M. Kompf, W. R. Bond, D. Dworet, & R. T. Boak, *Changing research and practice: Teachers & professionalism, identities and knowledge* (pp. 78-89). London: Falmer Press.
- Donovan, L., Hartley, K. & Strudler, N. (2007) Teacher concerns during initial implementation of one to one Laptop Initiative at the middle school level. *Journal of Research on Technology in Education*, 39(3), 263-286.
- Fullan, M. (2001) *The new meaning of educational change* (3rd ed). New York: Teachers College, Columbia University.
- Hall, G.E. & Hord, S.M. (2001). *Implementing change: Patterns, principals and potholes*. Boston: Allyn and Bacon.
- Henriquez, A. & Riconscente, M. (1998). *Rhode Island teachers and technology initiative*. New York: Center for Children and Technology
- James, R.K., Lamb. C.B., Householder, D.L. & Bailey, M.A. (2000). Integrating science, mathematics, and technology in middle school technology rich environments: A study of implementation and change. *School Science and Mathematics*, 100(1), 27-35
- Knowles, J. G. (1992). Models for understanding pre-service and beginning teachers biographies. In: I. F. Goodson (Ed.), *Studying teachers' lives* (pp. 99-152). London: Routledge.
- Kozma, R.B. (2003). Technology and classroom practices: An international study. *Journal of Research on Technology in Education*, 36(1), 1-14. Retrieved July 11, 2010, from http://robertkozma.com/images/kozma_jrte.pdf
- Mioduser, D., Nachmias, R., Tubin, D. & Forkosh-Baruch, A. (2003). Analysis schema for the study of domains and levels of pedagogical innovation in schools using ICT. *Journal Education and Information Technologies*, 8(1), 23-26.
- Rockman et Al. (2000). *A more complex picture: Laptop use and impact in the context of changing home and school access*. San Francisco: Author.
- Rodgers, C.R. & Scott, K.H. (2008). The development of the personal self and professional identity in learning to teach. In: M. Cochran-Smith, S. Feiman- Nemser, D.J McIntyre & K.E. Demers (Eds.), *Handbook of research on teacher education* (pp. 732-746). New York: Routledge.
- Sandholtz, J. H., Ringstaff, C., & Dwyer, D. C. (1997). *Teaching with technology: Creating student-centered classrooms*. New York: Columbia University Press.
- Stager, G.S. (1998). *Laptops and learning: can laptop computers put the "C" (for constructivism) in learning?* Curriculum Administrator. Retrieved October 10, 2010 from <http://www.stager.org/articles/CAlaptoparticle.html>
- Tricle, L. (1999). Teacher self appraisal of self. In: R.P. Lipka & T. M. Brinthaupt (Eds.) *The role of self in teaching development* (pp.121-141). New York: State University of New York Press.